

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Nepominutelný dědic a jeho vydědění

Autor: Lucie Strejcová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce Lucie Strejcové je zaměřena na velmi zajímavé a aktuální téma. Úprava postavení nepominutelného dědice doznala v souvislosti s přijetím stávajícího občanského zákoníku řady podstatných změn. Nepominutelný dědic, tedy potomek zůstavitele, přestal být chráněn coby osoba, které náleží povinně dědický podíl z pozůstalosti. Nové vymezení povinného dílu a s ním spojená odlišná ochrana potomků zůstavitele se promítla do většiny institutů dědického práva. Úzké zaměření právě na tento institut a současně i na vydědění, které může vést ke ztrátě práva na povinný díl, je tedy jistě možné označit za přínosné a žádoucí.

Autorka ke zpracování tématu přistoupila systematicky. Po stručném *Úvodu* se hned pouští do vymezení pojmu nepominutelný dědic. Druhou část zaměřuje na vymezení podstaty povinného dílu, jeho výpočtu a výplaty. Nejrozsáhlejší část práce je pak věnována vydědění. Samostatně jsou zde rozebírány jednak jednotlivé způsoby vydědění a dále pak zákonné důvody vydědění. V rámci této části je stručně pojednáno i o odmítnutí, zřeknutí se a vzdání se dědického práva. Práce je zakončena stručným *Závěrem*. Uvedenému rozvržení není v základu možné nic vytýkat. Představuje jednu z možných variant strukturovaného vypořádání se s tématem. Pochválit je pak třeba především úzké přidržení se zvoleného tématu v podstatě v celém rozsahu práce.

Autorka se při zpracování držela aktuálních literárních zdrojů jak komentářových, tak monografických. Tento postup ji sice na jednu stranu umožňuje vyvarovat se výraznějších věcných pochybení (viz též dále), současně ji však poněkud brzdí v případné snaze o originálnější, neotřelé pojetí zpracování. Výklad je proto v převážné části popisný a nepřináší příliš vlastních myšlenek ani závěrů, což je jistě škoda. Hlavní přínos práce je tak nutné spatřovat ve snaze o koncentrované shrnutí problematiky úpravy nepominutelného dědice v současné právní úpravě.

Výtky je pak třeba učinit zejména k přesnosti vyjadřování a jeho jazykové úrovni. Autorka na mnoha místech patrně neprovedla s dostatečným odstupem finální revizi odevzdaného textu, popřípadě tak neučinila s dostatečnou pečlivostí. Na mnoha místech se tak čtenář setkává s vyšinutím z větné vazby (např. s. 9 – „*Tyto splátky, tedy náklady některých osob na zaopatření, jsou dle § 171 odst. 2 písm. b) zákona o zvl. řízeních soudních, brána jako pasiva pozůstalosti.*“; s. 11 – „*Dle mého názoru je tento institut zaopatření problémový z hlediska toho, že oprávněná osoba může mít jistě pochybnosti především v osobě, která mu má takové zaopatření poskytnout, z čeho se mají splátky vyplácet ani v jaké výši.*“ atp.) či značně kostrbatými formulacemi (např. s. 8 – „*Zvláštní postavení mají, dle již zmíněného, nepominutelní dědici, kdy se jedná o potomky zůstavitele, tedy o celkem úzký okruh osob.*“; s. 17 – „*Prvou je dědický podíl a druhou formou je formou odkazu.*“; autorka poměrně často začíná větu spojkou – např. „*A to...*“; „*Ale...*“). Na řadě míst tento pracovní přístup dokonce ovlivňuje věcnou správnost uváděných informací a postihuje srozumitelnost výkladu (např. s. 7 – „*Jednou*

z možností, jak získat dědický podíl z postavení přímého zákonného dědice, je získat jej jako dědic závětní nebo smluvní.“; s. 21 – „V takovém případě nepominutelnému dědici vzniklo právo na doplatek povinného dílu, avšak jen v případě, kdy se nepominutelný dědic nezřekl dědictví či odkaz neodmítl a nepožadoval pouze povinný díl.“; s. 23 – „Dle názoru J. Svobody a O. Kličky se analogicky použije ustanovení nejbližší, tedy § 10 odst. 1 občanského zákoníku... atp.). Práce není prosta ani řady dílčích věcně nepřesných vyjádření (např. s. 7 – povinnost k úhradě dluhů není u dítěte bez dalšího vždy omezena; s. 7 – autorka uvádí, že v případě, že nepominutelný dědic nedědí, má právo na peněžní částku rovnající se hodnotě povinného dílu. Dále pak uvádí: „Mohlo by se v tomto případě jednat o pohledávku vůči dědicům a odkazovníkům...“. Jinou variantu, než právě pohledávku vůči dědicům či odkazovníkům však již neuvádí.; na s. 13 uvádí, že nepominutelný dědic je předně účastníkem pozůstalostního řízení, pokud byl zůstavitelem opominut v pořízení pro případ smrti, ačkoliv v předešlém odstavci uvádí, že je účastníkem pouze v případě uplatní-li své právo na povinný díl, a že se účastenství vztahuje pouze na některé fáze resp. úkony řízení; s. 21 – nepominutelný dědic má právo na povinný díl, nikoliv nutně na majetek z pozůstalosti atp.). Autorka nepoužívá zcela konstantně ani právní terminologii (např. s. 5 – „zákonného povinného podílu“ aj.).

Všechny uvedené nedostatky odevzdaný text zbytečně postihují a zhoršují celkový dojem z práce. Vyjádření problematika z pohledu věcné správnosti přitom nejsou zjevně způsobena neznalostí autorky, která pravidelně na jiném místě o tomtéž píše srozumitelně a věcně správně.

Formální úroveň zpracování je na odpovídající úrovni. Počet prohrěšků proti pravidlům pravopisu je omezený.

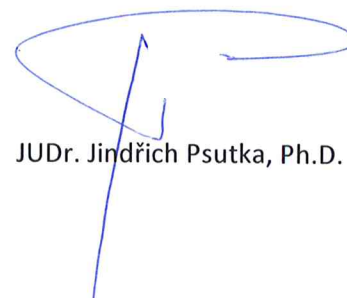
Práce s odbornou literaturou je na odpovídající úrovni. Autorka cituje v intencích platné citační normy.

Lze shrnout, že odevzdaná práce splňuje základní požadavky kladené na diplomovou práci. Autorku je třeba pochválit zejména za úzké zaměření pouze na zvolné téma a za snahu o jeho komplexní zpracování. Ve svém výkladu nepomíjí nic podstatného, co se zvolenou problematikou souvisí. Vytknout je jí naopak třeba nedůslednost ve vyjadřování a nedostatečnou finální revizi jazykové podoby textu. Práce mohla rovněž obsahovat více vlastních myšlenek, na které by byl s ohledem na nijak nadměrný rozsah odevzdaného textu jistě prostor. Práci s ohledem na uvedené k obhajobě **doporučuji** a navrhuji hodnotit ji celkově jako **velmi dobrou**.

Otázky:

- 1) Musí nepominutelný dědic učinit výhradu soupisu pozůstalosti vždy samostatně a výslovně, jak uvádíte na s. 15?
- 2) Je možná výplata povinného dílu ještě před skončením pozůstalostního řízení?

V Plzni dne 11. května 2017

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.